

Taustteave

Üle poole Eesti elanikest pole kokku puutunud kodanikualgatusliku tegevusega või pole aktiivsed väljaspool valimisi. Koolilapsedki on osalemise poolest alla Euroopa keskmise – põhjusteks vähene vanemate ees-kuju, praktilise väljundi puudumine, aineteülene koostöö, õppematerjalid või õpetajate oskused. Kõrghariduses puudub sageli üldse kodaniku-ühiskonna või -haridusega seotud õpe.

Kodanikuhariduse võimalustest väljaspool kooli ollakse vähe teadlikud, kuigi vabaühendused tunnetavad oma rolli selles järjest enam. Mõnestki ühekordsest projektist on kujunenud läbimõeldud metoodikaga programm ühiskonnaelus osalemiseks vajalike väärtuste, oskuste ja teadmiste kujundamisele. Siiski on tegevused mitteformaalhariduses tihti juhuslikud ja ajaliselt piiratud, sest sõltuvad projektirahastusest ja probleemiks on ka nõrk sidusus formaalharidusega. Ei ole leitud konkreetset, kaalukat ja tõhusat koostöövormi, mis toetaks ühtsemat poliitikakujundamist kodanikuhariduses.

2011-2014 kodanikuühiskonna arengukavaga sooviti muuta kodanikuhariduse korraldust nii, et erinevate osaliste tegevused oleksid paremini seostatud ja juhitud. Koolitati hoolekogude liikmeid, arendati õppekavu, korraldati täiskasvanuhariduse kursuseid. KÜSK korraldas kodanikuhariduse teemal projektikonkursi, jätkus ametnike keskse koolituse programm jms. Kuna aga sobivas juhtimis- ja koordineerimisüsteemis kokkuleppele ei jõutud ja tegevuste koostöö ei kavandatud, ei saa ka mõju hinnata ja kodanikuühiskonna arenguga seostada. Mitmed edusammud ja koostöökatsetused jäid ühekordseks, nagu õpiringide käivitamine ja kodanikuhariduse võrgustiku loomine. Lahendamata on küsimus, kuidas viia kodanikuharidus kodudesse ning töökoha kaudu täiskasvanuteni.

Uuel arengukava perioodil toetavad kodanikuhariduse edenemist noortepoliitika, haridusuuendused, lõimumiskava ja kodanikuühiskonna arengukava, kuid küsimus kodanikuhariduse koordineerimisest on jätkuvalt päevakorral. Süsteemse juhtimiseta on riskiks arendustegevuste killustumine, eesmärkide ja tegevuste dubleerimine, olemasoleva kompetentsi ning võrgustikud ebatõhus kasutamine.

Küsimused, millele võiks keskenduda:

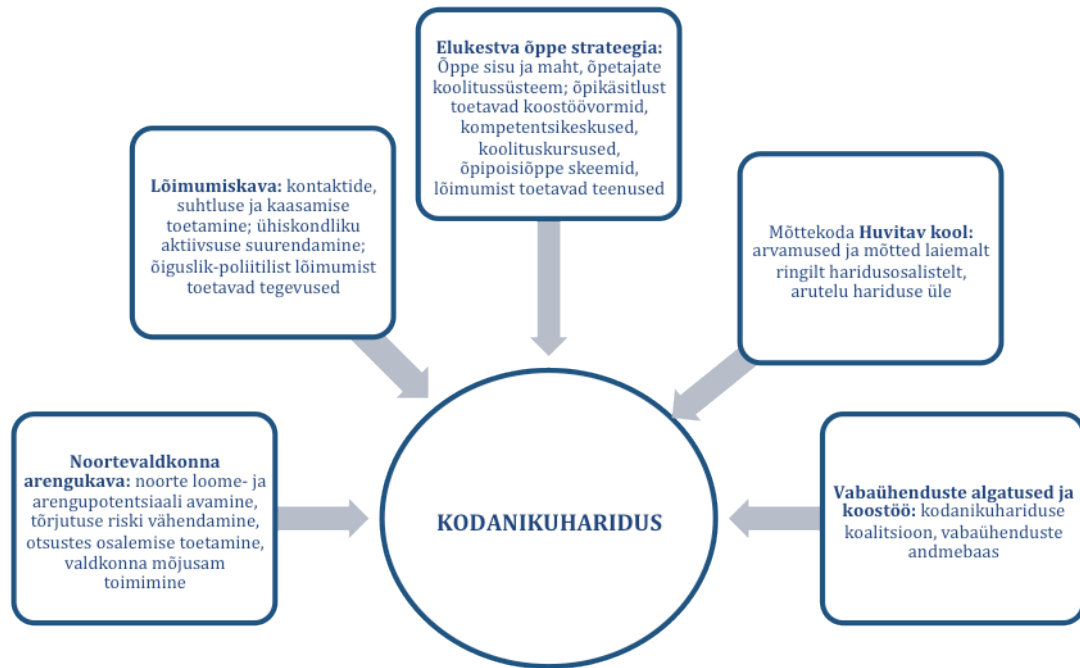
(1) jätkata senise laia fookusega, nimetades kriitilisemad koolitusteemad ja sihtrühmad, ning koondades igäühe tegevused kodanikuhariduse heaks. Millist juhtimist ja koordineerimist vajaks tegevuste sidumine, mõju hindamine?

(2) võtta lahendada vaid probleemid, mis on kodanikuhariduse arenguks olulised, kuid jäävad välja teiste poliitikavaldkondade ulatusest (vt joonist seostest arengudokumentide/tegevustega). Millised tegevused on lisaks käimasolevatele või kokkulepitutele kodanikuhariduse edendamiseks vajalikud?

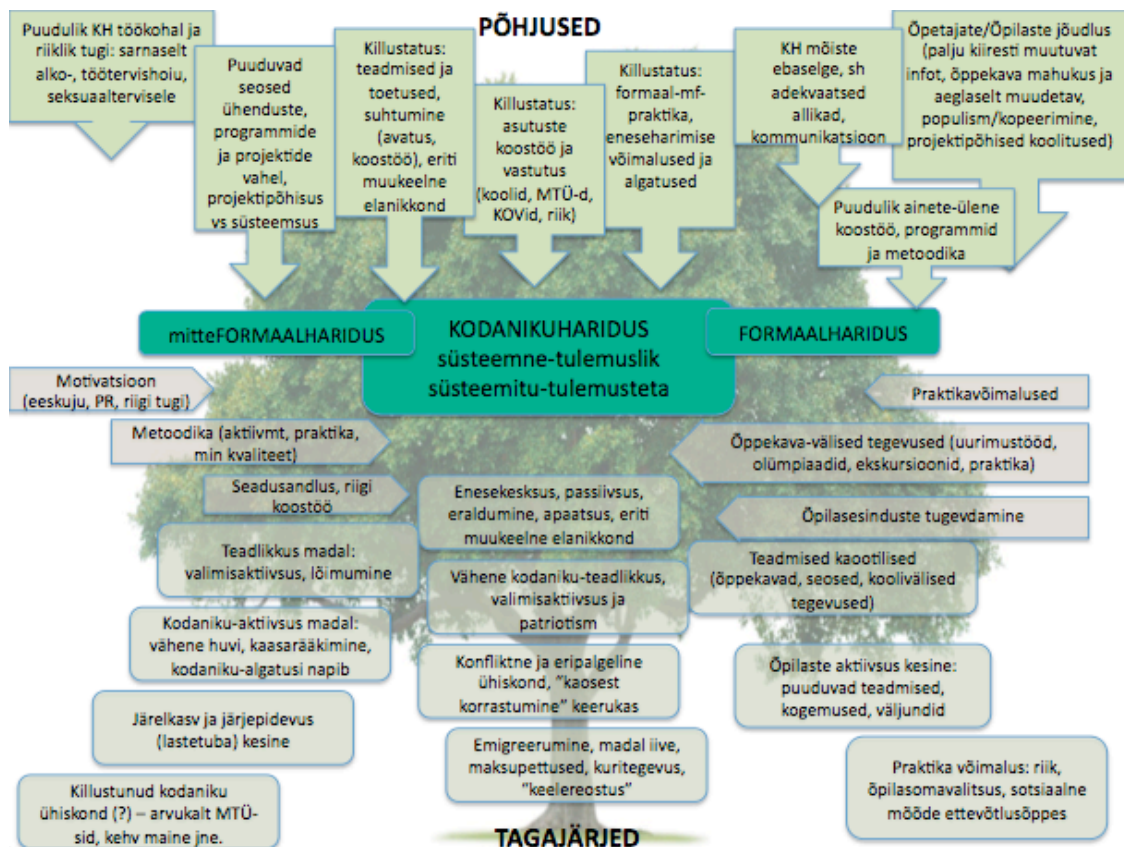
(3) vaadata kodanikuharidust ühe horisontaalse teemana teiste arengukava valdkondade (teenuste osutamine, kaasamine ja osalus, vabaühenduste tegutsemisvõime, heategevus) all, keskendudes nende edenemiseks vajalike tingimuste loomisele. Kuidas saab kodanikuharidus võimekustele kaasa aidata ja milliseid tegevusi on selleks vaja?

Võimalik, et lahenduseks on ka alternatiivide lõimimine või mõni uuenduslik suund, mis töötoas koorub või on ideena mõne partneri peas – sellest tahakski alustuseks rääkida.

Kodanikuhariduse seosed erinevate arengudokumentide ja algatustega

?

**SINU KOLM IDEED, KUIDAS
ARENDA DA KODANIKUHARIDUST**